

DEN STORE ANTIAUTORITÆRE REVOLUTION HAR RAMT POLITIKERNE

Borgerne vil være med i beslutningerne. Det udfordrer måden at bedrive politisk lederskab på, lyder det fra professor Eva Sørensen.

tekst **MADS BRANDSEN**

Siden kommunalreformen er der sket ganske meget med administrationen i kommunerne. Men der er ikke sket ret meget med politikerne. De arbejder som de hele tiden har gjort, og det gør det sværere for både borgmestre og byrådsmedlemmer at udøve politisk lederskab. Sådan lyder det fra professor Eva Sørensen fra Roskilde Governance School under Roskilde Universitet, der er aktuell med en forskningsbaseret bog om det, hun kalder det interaktive politiske lederskab.

– Politikerne er blevet valgt, fordi de vil skabe det gode lokalsamfund, men ender med at sidde og behandle sager. Selv om administratorene er bedre til det. Det er i virkeligheden det skift, vi ikke rigtig er kommet i gang med. Skulle politikerne ikke hellere sætte det lange blik på? Svare på, hvor skal vi hen med kommunen. Altså at bedrive egentlig politisk ledelse, siger Eva Sørensen. Sagt lidt firkantet skal politikerne fremover ikke behandle byggean-

søgninger, men udstikke regler for ansøgningerne, som forvaltningen kan arbejde efter.

– Det giver plads til nogle andre diskussioner for politikerne – om hvad man synes er rimeligt og ikke rimeligt, når sager skal afgøres. Det er ved at ske flere steder. Man får politikerne ind, hvor man er ved at finde ud af, hvad den brændende platform egentlig er. Det giver politikerne meget større tilfredsstillelse. Så synes de pludselig, de laver politik igen, siger Eva Sørensen.

Når vi ser bort fra den professionaliserede administration, hvad er det så egentlig, der er sket, der presser politikerrollen, som vi kender den?

– Der er flere faktorer. For det første er kommunernes økonomi vanvittigt presset. Der er et misforhold mellem borgernes forventninger og økonomien. Og for det andet er der sket noget med vores forventninger til politik. Vi forventer meget mere end bare at stemme og kontakter derfor

politikerne og forventer, at de lytter til os, forklarer Eva Sørensen.

Vi er i en mærkelig situation

Det er ganske enkelt blevet no-go ikke at forholde sig til borgernes problemer mellem valgene. Det er et kæmpe skift fra før, hvor man godt kunne høre en politiker sige, at man måtte stemme på en anden næste gang, hvis man var uenig.

– Det er et kæmpe skift. Det er en stor antiautoritær revolution. Vi står i den mærkelige situation, at vi vælger politikere til at repræsentere os, men forventer samtidig, at de lytter til os og lader os være med til at træffe beslutningerne. Jeg begyndte egentlig med at synes, det var enormt synd for borgerne – men nu synes jeg faktisk, det er enormt synd for politikerne.

De har et job, de ikke rigtig kan løse. De har ikke penge nok, og borgerne forventer både, at politikerne går forrest, og at de selv inddrages. Det er et meget svært sted at være.

Der er ikke ét hurtigt svar på, hvordan vi er endt her. Men en del af problemet er, at borgerne mangler forståelse for, hvordan et kommunalt budget hænger sammen.

– Borgerne forstår det ikke. Politikerne fortæller, at de bliver svinet til, fordi de træffer ubehagelige, men

“ Jeg begyndte egentlig med at synes, det var enormt synd for borgerne – men nu synes jeg faktisk, det er enormt synd for politikerne. De har et job, de ikke rigtig kan løse. De har ikke penge nok, og borgerne forventer både, at politikerne går forrest, og at de selv inddrages.

Eva Sørensen, professor, Roskilde Universitet

nødvendige beslutninger. Det er virkelig et krisetegn for demokratiet. Borgerne forventer, at de bliver lyttet til, og henover de seneste 30 år har vi jo også lagt mange beslutninger ud til borgerne i form af eksempelvis skolebestyrelser og ældreråd. Det har skabt et modstandsdemokrati, hvor en hel masse borgergrupper stiller krav. Krav, som politikerne skal finde en løsning på.

Forstod borgerne budgetterne i gamle dage?

– Ikke alle sammen, men de politiske partier havde langt flere medlem-

mer. De blev en slags ambassadører i lokalsamfundene, der lige kunne forklare naboerne, hvordan det hele hang sammen. I dag er der så få medlemmer af partierne, at der ikke er nogen, der spiller den rolle. Derfor må vi finde andre måder, hvor borgerne bringes tættere på politikken.

Borgere med mere perspektiv

En af dem er de såkaldte §17, stk. 4-udvalg, som alle kommuner kan nedsætte til eksempelvis rådgivende opgaver, og som både kan bestå af politikere og borgere.

Vi har fået skabt et modstandsdemokrati, påpeger Eva Sørensen. Nu må vi justere det, så det passer til borgernes forventninger.

– Vi er nødt til at have nogle rum, hvor borgerne inviteres ind i politikken, så de får et indblik i, hvad politikerne egentlig sidder med. Det giver forståelse, og det giver nogle løsninger, som både borgere og politikere kan se sig selv i. Hvis byrådet sammensætter udvalget klogt, får kommunen også nogle ambassadører, der spiller den rolle, som partimedlemmerne spillede førhen, forklarer Eva Sørensen.

Samtidig tvinger det borgerne til at udvide perspektivet.

– Det er der, det bliver spændende. Det er det, min bog handler om: Kan vi udvikle et sted, hvor vi har stærke politikere, der kan udøve ledelse gennem samtale med borgerne? Jeg kan ikke se anden vej end, at hvis kommunalpolitikere skal blive stærke, bliver de nødt til at gøre det gennem borgerne.

Er det også blevet sværere at være borgmester?

– Ja. Det er blevet vigtigere at favne bredt og ikke bare tromle igennem med sit flertal. Det er blevet meget farligere at regere uden at tage hensyn til den del af vælgerne, der stemte på andre partier. Dem kan man virkelig let få imod sig. Samtidig er der et øget fokus på udvikling. Kommunen skal et andet sted hen, end den er nu. Politisk lederskab handler om at skabe forandring. Borgmesteren skal sørge for, at der sker noget. Vi har ikke brug for en leder, der ikke vil et nyt sted hen. Det handler om vækst, tilflytning og turisme, siger Eva Sørensen. Grundlæggende finder hun det positivt, at borgerne er blevet mindre autoritære.

– Demokratiet har altid udviklet sig. Nu er vi bare i gang med at finde ud af, hvordan det passer til et samfund med aktive borgere, der ikke finder sig i noget. Det er jo en gave, hvis man kan tøjle det, siger Eva Sørensen.

Og selv om revolution lyder voldsomt, så kræver det faktisk ikke så meget at tilpasse sig den nye virkelighed.

– Der er ikke brug for formelle ændringer. Kun en ændring af praksis. Det er faktisk meget let, siger Eva Sørensen. ■ mdb@kl.dk